

PIK ZALOMENI 1922.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
в неділю

„UKRAINSKYI NARODNYI SOYUZ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, листівки і чекі треба відсылати на адресу „СВОБОДА“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1922.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. Дж., субота 12-го лютого 1916. Ч. 19. VOL XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, February 12, 1916. No. 19.

АВСТРІЙЦІ ЗАНЯЛИ ДУРАЦЦЮ, СТОЛИЦЮ АЛЬБАНІЇ.

Завзяті битви на Волині і коло Тернополя.

Москалі вимордували в Лівчу, повіт Сокаль, 18 хлопців і старців.

УСТУПЛЕНЕ СЕКРЕТАРЯ ВІЙНИ Л. ГАРРИСОНА.

ВІЙНА НА БАЛКАНАХ:

АВСТРІЙЦІ ЗАНЯЛИ ДУРАЦЦЮ.

ВІДЕНЬ, 10. лютого. — Телеграма з Цетиня (столиця Чорногорії) доносить, що австрійсько-угорські війська заняли Дураццю без найменшого опору. Сербсько-чорногорсько-альбанські війська уступають здовж побережжя в напрямі Авльони.

Місто Дураццю було головною пристанню для італійської флотії. В руках неперитача нахилили на неї лише Альбани.

АНГЛІЙСЬКІ І ФРАНЦУЗСЬКІ ВІЙСЬКА В АЛЬБАНІЇ.

РИМ, 10. лютого. — В Авльоні висіли англійські і французькі війська для скріплення італійської армії, яка боронить місто. В напрямі Авльони зближається з сильна армія Болгарів. Кождої хвили можна надіятися ся, що крйде до першої битви між Італійцями і Болгарами.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВИ НА ВОЛИНІ І КОЛО ТЕРНОПОЛЯ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — Урядовий лист австрійського міністерства війни доносить:

„Російські війська розпочали живу акцію на боєвій лінії на Волині. Завзята битва тривала майже через цілу ніч. Битва закінчилася ся цілновисим поразкою Москалів. Москалі були приневолені до утєчі. Лише в однім місці найдено 200 російських трупів. Крім сего значне число Москалів полонено.

„На північний захід від Тернополя Москалі підійшли і відкрили ся до перших окопів австрійських військ. По короткій а завазній битві вони були приневолені уступити назад зі значними втратами.

„На бесарабській границі полк хорватської кравей оборони прогнав Москалів до їх первісних становищ“.

МОСКАЛІ ЗДОБУЛИ УСТЕЧКО (НАД ДНІСТРОМ).

ПЕТРОВГРАД, 10. лютого. — З полів битви у східній Галичині надійшли вісти, що російські війська здобули місто Устєчко над Дністром і здобули перехід через ріку.

Англієць кореспондент лондонської часени „Таймс“ подає лист про здобуття Устєчка, відносячи успіх російської армії до величезної ваги військних побід. З мажоритетом, а рідше оза Устєчка, кореспондент зрешта місто і дуже складно твердило, укріпленню після найвищих сповістей.

Устєчко лежить на північний захід від Заліччя на лінії (північній) від Дністра. Урядового російського потвердження про здобуття Устєчка не має.

СТРАШНЕ ВАРВАРСТВО ДИКИХ МОСКАЛІВ. — МОСКАЛІ ВИМОРДУВАЛИ 18 НЕВИНИНИХ ЛЮДИН.

ВІДЕНЬ, 10. лютого. — З головної австрійської пресоюї кватери надійшли ось вісти:

„На підставі урядових протоколів стверджено, що 29. серпня 1914. р. Москалі замордували в селі Лівчу, повіт

Сокаль, в страшний спосіб 18 хлопців і старців.

„Російські воєнні власти на підставі якогось доносу, що мешканці згаданого села стріляли до російських новобірів, приказали хлопцїв і старців зігнати разом і зачинити в одній хаті. Небаром опісля появилася ся російська патруля, зложена з 8 солдатів. Командант патрулі видав осьбистий приказ: Тих полв постріляти! Солдати почали сейчас стріляти через вікна і двері до нещасних жертв, а війшовши відтам до середини, стали масовувати їх шаблями і багнетами. 18 осіб впало жертвами от сего страшного звірства. Були се хлопці і старці у віці від 14 до 70 літ“.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ МІСТОЧКО СОМ, ЗДОБУВАЮЧИ 22 МАШИНОВІ КРИСИ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — Звіт головного німецького штабу:

„Німецькі війська взяли приступом місцевість Сом.

„На північний захід від Віми і в околиці Новіл німецькі війська здобули перші окопи Французів і Англієць. 52 полонених і 22 машинові криси попали ся в наші руки.

„На процій боєвій лінії відбуваєть ся лише сильна перестрілка артилерії“.

НА МОРІ:

ЗОРУЖЕНІ КОРАБЛІ БУДУТЬ ЗАТОПЛЕНІ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — Німецькі і австрійські правительствіє приготувать ноту до нейтральних держав, в якій буде повідомлено, що зоружені кораблі держав, які воюють проти Німеччини і Австрії, будуть уважані за воєнні.

Англієць, французьке і італійське правительствіє видадо баж приказ для компаній торговельних кораблів, щобі кораблі зоружити гарматами і стріляти на підводні лодки.

ЦЕПЕЛІНИ ЗАТОПИЛИ ТРИ АНГЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

БЕРЛІН, 10. лютого. — В часі останнього нападу цецелінів на Англію затоплено при помочи бомб три англійські воєнні кораблі: кружильні „Наролайн“ та торпедові „Еден“ і „Найт“.

УСТУПЛЕНЕ СЕКРЕТАРЯ ВІЙНИ ГАРРИСОНА І ЙОГО ЗАСТУПНИКА.

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Нинішній секретар війни Л. Гаррісон на руки президента Вілсона резігнацію зі свого становища. Різнюючи уступив і його помічник секретар Бренерідж.

Уступлене Гаррісона з кабінету мало спричинити непорозуміння між ним і президентом в справі скріплення збройних сил Злучених Держав і в справі Філіппін.

Л. Гаррісон ухвалив за одного із найближчих членів а американськй кабінету. Особливо третій з ряду секретарів (міністер) з кабінету Вілсона, який уступив зі свого становища. Першим був генеральний судя Мак Рейнольдс, а другим міністер для захисту справ В. Брава.

„РУІНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.“

НОВА ПРОВІЛОКА ЩОДО СПЛАТИ ДОВГІВ.

Воєнні відносини спричинили те, що багато довжників знайшло ся в скрутнім положенню і в неможности заплатити в час свої грошеві зобовязання. Для того в цілях охорони довжників видано для Галиччини вже в дні 1. серпня 1914. року мораторію, себто проволочку в сплату довгу і взагалі грошевих претенсій, яку опісля кілька разів продовжувано: останній раз 17. вересня 1915. р. з важностию до 31. грудня 1915. р.

З огляду на те, що в Галичині, а зокрема в східній Галичині, господарські відносини не поправили ся в тій мірі, щобі можна думати про знесення проволочки (мораторії), тому українська парламентарна репрезентація і відпорушники українських головних господарських товариств домагали ся від правительства продовження мораторії на протяз цілого 1916. р.

Так і стало ся і правительство цісарським розпорядком з 22. грудня 1915. р. продовжило мораторію в Галичині і Буковині о один рік себто до 31. грудня 1916. р., впроваджуючи тільки деякі зміни в порівнянню з дотеперішню проволочкою. Ст зміни слідуєчи:

Вилкики при аскураціях.

Вилкики згід законної мораторії розширено на рік правіків (претенсій) з аскураційних умов, при чім квоти, як яких можна жадати від обезпеченого при біжучих преміях аскураційних, підвищено до висоти 30 К., а при премійних задегастях має бути 1. півняти 1916. і 1. жовтня 1916. заплачена кожного разу квоту 50 К. Ст квоти вилучать ся згід законної мораторії. Дотеперішню квоту 1.000 К., яку аскураційні банки мають виплачувати на основі жадань з біжучих рахунків, підвищено до 3.000 К. — Так отже тих, котрі обезпечували пр. своє майно від огню, а добровільно не хотять платити аскураційних премій, буде можна примусити судово до заплати тих премій. Дялотно ті, котрі аскурають своє майно, зроблять найліпше, коли добровільно будуть платити аскураційні премії.

Частинне ухваленне проволочки на основі судейського рішення щодо збідности плаченя довжника, замешаного в ширшій воєнній області.

Дотеперішня проволочка відносилася до всіх довжників в Галичині і Буковині. Тепер заведено зміну о спільній, що повна проволочка (мораторія) відноситься ся тільки до тих довжників, котрі мешкають в тійшійшій воєнній області (більша частина східно-галицьких повітів і ціла Буковина), а в ширшій воєнній області має довжники платити частину свого догу, але тільки на основі окремого в оїй справі судейського рішення. Після сего може ярітлє в порівном суді, в которого округі мешкає довжник, постановити внесення, щобі для його пражіжжю (претенсій) знесення проволочку (мораторію). Судія по устній розсправі має прихилити ся до внесення, коли ярітлє докаже в суді, що господарське поло-

женє довжника не опрадує мораторії, або не в цілій повноті, при чім передісім маєть ся углядити дальше веденє довжником господарського руху. По переведенню згаданого вступного поступованя і правосильної ухвали, сплю до котрій зноситься ся законну мораторію, може ярітлє судово виступити зі своїм пражіжжєм. Яритель не має права жадати законних коштів при вступнім поступованню і має звернути довжникови кошти сего поступованя, коли його внесенє було безцїстатне або неотпрібне, супроти чого можна прийняти, що буде вступити ся тільки проти довжників, які справді є в можности платити.

Внесенє о знесенє законної проволочки в дорож судейського рішення можна доставити тільки щодо довжників, котрі мешкають в ширшій воєнній області і то в судах округів судових окржних краківського, задовольського і новосандельського не можна внести сего перед 1. лютого 1916. а в інших судах Галиччини і Буковини перед 1. мая 1916. р.

При установленню квот, щодо котрих устас мораторія, судія має держати ся предвиджених у розпорядку обмежень. У вичисленних трох областях судів окржних (Краків, Задоволь, Новий Санч) мораторія може бути знесена доперва з ульвом 31. марта 1916. найвишєе щодо 10 процент, з ульвом 30. червня 1916. і 30. вересня 1916. кождоразово найвишєе щодо дальших 15 процент, а з ульвом 31. грудня 1916. найвишєе щодо 20 процент.

В інших частях Галиччини і Буковини, о скільки вони не належать до тішійшій воєнній області, доперва з ульвом 30. червня 1916. і 30. вересня 1916. і 31. грудня 1916. кождоразово найвишєе щодо 10 процент разом з припадочними від тих частинних квот відсотками.

З огляду на те, що судія не вільно переступати оих границь перед 1. січня 1917., може обовязок заилати вносити в трох західних округах судових найвишєе 40 процент, в інших областях найвишєе 30 процент.

Вичислені постанови відносять ся до акселів, але при ввєскях на ввєску квоту, квоту, щодо котрої ухвалить ся мораторію, мусить бути числена найменшє на 50 кор.

Знесенє мораторії є важне тільки супроти довжника, щодо котрого рішено.

Щодо публичних корпорацій, кредитових і аскураційних заведенє, а також щодо довжників, які мешкають в тішійшій воєнній області, не можна орєкти знесенє законної мораторії.

УВАГА: Після останних телеграм, які надійшли з Австрії, прішля воєнна область обіймає вже також повіти: Сокаль, Жовква, Львів, Стрий, Долна, то значить, що і в тих повітах на підставі рішення суду довжники може бути приневолєний до плаченя своїх довгів.

Буде би протє мазанє, щобі наші імігранти, які мають в краю довгів, будуть у приватних людях, будуть по-

ТОПОРІВЦІ. ПОВ. ГОРОДЕНКА, В ЧАСАХ ПАНОВАННЯ МОСКАЛІВ.

Понизше наведені листи писані до Василья Угрина в Канаді з Топорівцїв, пов. Городенка. Листи писані 27. лютого 1915 р.

Найдорозший Мужу!
Доному відомість о своїм здоровлю. Я, Богу дякувати, здорова.

Пишу Тебї, дорогий Мужу, що ми дуже бідували з тими Москалями на весні. Та наше щастє, що то довго не було, лише місяць. Не було кому обробити весну. Москалі збирали а полях і хлопів. Богато господарів вигнали на „форшпані“. Нотрі не хотіли, то тих Москалів нагайками дуже били.

Наші Тато мусили пасти на Зелени осята Москалям худобу, 22 штуки на зарі. Я, Шевчукова Штефка і Вуйкова Марія сиділи над водою у корчах. Ми гадали, що сеї бідї ніколи не перебудемо.

Політос сего літа дуже слабій. З морга жита було 16 кланів. То а змолотили і було 600 кг.; 300 кг. продав-м а 300 кг. собі лишила-м. З пів морга пшениці було 4 клані, намолотила-м 180 кг. Кукурузи було трохи; буде до 1000 кг. Баробіль було 10 фір. У нас тепер зима, сніг упав у колїно.

Здоровлю Тебе шире,
Твоя жінка Параска.

Дорогий Сину.

За літвора року отримали ми від Тебе перший лист. У нас тепер трохи ліпші часи настали, бо Москалі вже прогнали з нашого повіта.

У нас було Москалів два рази: в о-сени а другий раз по Великодніх святах. За сей, хоч короткий час, то страшно нас зничили. Позабрили у людий худобу і збіжє. У нас взяли телатя, дичини і оес. Люди не мали ні хвильки спокою. Вигнали їх до копаня шми і до форшпані. Деяні, які пішли а кіними, то дотепер нема про них чути. Люди ховали ся по норках і ямах. Наш нашілє возив Москалям понюву, а мене брали до чужої фіри. Було дуже гірше, але якось перебудєло ся.

Коні лишили ся мені молоді. Одну стару кобилу продав до війсна, то заплатили 1050 корого, а другу продав до Красновєстєвє. Сего літа погнав нову стаїну.

Вуйко втіл перед Москалями на Угорщину, а тепер є в Чехії. Не має до кого вертати ся, бо Москалі зничили все до нащадку на обох фільварках.

Здоровлю Тебе шире,
Онуфрій.

ВСТУПАЄТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНІ У. Н. СОЮЗІ СКИНУЄТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРХИ ЗБИРАЄТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

[illegible]

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИ
місячних вкладок, мо
„Свобода“ по ціні 7 ц

|| для Братств і Товариств до вписування
жна дістати в друкарні
нт. штука.

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.
Зачаю 10 кит. на переказку і пр.
вислати мені сейчас Вашу догар.
КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книгу
„Правда в воєні“.
(Дохучіть се до Вашого замовлення)

A. M. WILSON
регістрований адвокат д.
53e— патентів
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

КНИЖОЧКИ ПЛА
місячних вкладок
„Свобода“ по ціні

ТІНЧІ для Братств і
риств до впи
можна дістати в др
7 цнт. штука.

ТІНЧІ для Братств і
риств до впи
можна дістати в др
7 цнт. штука.